

**PRO
SOS**

Uudenlaista sosiaalityötä
yhdessä rakentamassa

..... **HANKE**

Maakunnallistuva aikuissosiaalityö –
kehittämisyhteistyö 14.2.2018,
Kuntatalo

KOOSTE TYÖPAJOISTA

Uudenlaista sosiaalityötä
yhdessä rakentamassa

..... HANKE

Työpaja 1: Teemana tulevaisuus

Aikuissosiaalityö
vuonna 2025-visio

Teemana tulevaisuus:

Aikuissosiaalityö vuonna 2025 - visio

- Mitä ja millaista aikuissosiaalityö on vuonna 2025, kun maakuntarakenteet ovat vakiintuneet ja aikuissosiaalityön muutos on onnistuneesti toteutettu uusiin rakenteisiin?
 - Mikä on aikuissosiaalityön päätehtävä, toimintaperiaatteet ja sisällölliset painopisteet osana maakunnan toimintaa vuonna 2025?
 - Kenelle aikuissosiaalityö on tarkoitettu vuonna 2025?
 - Miten ja missä aikuissosiaalityön ammattilaiset tavoitetaan/saavutetaan ja missä kaikkialla heidän tulisi olla vuonna 2025?
 - Mitä aikuissosiaalityö tarjoaa maakunnan asukkaille vuonna 2025?

Aikuissosiaalityön visio 2025

- **Aikuissosiaalityön tehtävät:**

- Aikuisten kanssa tehtävää kokonaisvaltaista, suunnitelmallista ja monialaista sosiaalityötä, jota tehdään yksittäisten asiakkaiden, perheiden ja yhteisöjen kanssa
 - > Sosiaalityön osaamisen tuominen osaksi asiakkaan monialaista palvelutarvetta ja –tarjontaa;
- Aikuissosiaalityö on aikuisen elämän kaaren tarpeenmukaisesti kestävä (ikäntyvien sosiaalityön tarve on kasvussa) ja saatavissa läheltä, voi olla jakoa esim. nuorten palveluihin tms.;
- Työn tavoitteena on vahvistaa aikuisen omaa toimintakykyä ja ehkäistä sosiaalisten ongelmien syntyä sekä motivoida asiakasta muutokseen;
- Suunnitelmallista, osaavaa, sitouttavaa ja motivoivaa muutostyötä;
- Ihmisten elämässä mukana;
- Yhteisöllinen työ ja tiedontuotanto – rakenteellinen sosiaalityö; tukena toimivat tietojärjestelmät, tiedonkeruu, tiedolla johtaminen;
- Yleissosiaalityön näkökulma? Sosiaalityön syvin olemus: mm. osallisuuden edistäminen
- Aikuissosiaalityön terminologia ei ole yhtenäinen > määrittelyt tehtävä, mitä tehtäviä jää aikuissosiaalityön tehtäviksi,

Aikuissosiaalityön visio 2025

- **Aikuissosiaalityön toimintaperiaatteet:**

- Varhainen tunnistaminen, jotta ”peräkannelta putoamisia” ei enää olisi > hyvinvointiosallisuus rakenteissa, tarttumapintojen löytäminen, ennaltaehkäisevään työotteeseen pyrkiminen > digitalisaatio, matala kynnyks mm. chat, jalkautuva rooli
- Mielekäs arki edellä rakennetaan palvelua kunkin toimintakyky huomioiden, asuinalueille jalkautuvia, ryhmämuotoisia työmalleja tarjolla, tavoitellaan arjessa pärjäämistä ja sen tukemista
- Asiakas palvelujen keskiössä ja palvelut kokonaisuutena; yhden oven –malli, ei edelleen ohjaamisen kulttuuria
- Huolellinen, tarpeenmukainen, monialainen palvelutarpeen arviointi heti alussa
 - Asiakkaan omat verkostot ja voimavarat käytössä
 - Yksi suunnitelma asiakkaan ympärille, vastuunjako selvä eri toimijoiden välillä

Aikuissosiaalityön visio 2025

- **Aikuissosiaalityön toimintaperiaatteet**

- Vuoropuhelun ja kumppanuuksien vahvistuminen eri professioiden välillä;
- Verkostomainen työtapa; sekä sosiaalipuolen kesken että so + te yhdessä > vain yksi numero?
- Yhteinen viranomaistieto on käytössä sote-palveluissa, monialaiset asiakastiimit ovat virtuaalisesti paikan päällä olevia
- Kohtaaminen ja kuunteleminen ovat paras väline;
- Systemaattiset, standardoidut menetelmät ja työvälineet;
- Riskiryhmien ongelmiin tarttuminen;
- Sosiaaliohjauksen ammatillisuus, terveystalouden osaaminen ohjauksessa;
- Tulevaisuuden sostyö: vahvat sähkö;
- Palvelut (lyhytaikainen avuntarve) ja sosiaalitalon ohjaus ja neuvonta,
- Koulutus!;
- Pienten yksiköiden ja suurien yksiköiden mallit ovat erilaisia;
- Visio: helposti saavutettava (virtuaalinen ja jalkautuva) aikuisten ohjaamo!

Aikuissosiaalityön visio 2025

- **Aikuissosiaalityön toimintaperiaatteet:**
 - Sote-keskus:
 - apua saatava jo sote-keskuksesta, jossa asiakas kohdataan: sote-keskuksissa olisi hlö, joka ottaa ekan kopin (miten yksityisten koppiin oton halu ja taito, sotekeskuksen ohjaus ja neuvonta kirjataan, tulevaisuuden osalta ei kiinnitytä sotekeskuksiin vaan työs. Tai pmt – keskuksiin)
 - Palveluohjaus, monen tasoista, sotekeskus on ohjausta ja neuvontaa, yleinen neuvonta sähköisten kanavien avulla, liikelaitoksen hommaa kun mennään yksilölliseen asiakasohjaukseen, palvelukeskittymiä mallia perhekeskus,
 - sotekeskuksen työ ei ole niin leimaavaa, yhteinen avunsaantikeskus sekä asiakkaille että ammattilaisille;

Aikuissosiaalityön visio 2025

- Sosiaalityö on tunnistettua, näkyvää, vaikuttavaa ja riittävästi resursoitua!
 - Sosiaalityö on erityisosaaminen on tunnistettu ja sitä osataan hyödyntää kaikissa sosiaali –ja terveystalveissa;
 - Sosiaalityö on näkyvää;
 - Riittävästi resursoitu;
 - Muut ammattiryhmät luottavat sosiaalihuollon ammattitaitoon ja osaamiseen;
 - Vaikuttavat työmenetelmät ja tietämys niistä jaettu;
 - Mittarit käytössä, yhteisiä terveydenhuollon kanssa;
 - Vaikuttavuuden arvioinnin kehittäminen

Aikuissosiaalityö – Kenelle?

- Yleisen sosiaalityön alla on palvelutehtäviä/-tarpeita; kuitenkin myös työikäisten/aikuisten tarpeet;
- Työllisyyden edistämisen ei pitäisi olla päätehtävä, toimintakyvyn ja arjen hallinnan edistäminen sen sijaan pitäisi > pitäisi yksilölliset elämänvalinnat hyväksyä;
- Yksilötyöote ei ole ainoa mahdollinen;
- Peruskauraa: osattomuutta, köyhyyttä, syrjäytymistä ei pitäisi unohtaa;
- Aikuisasiakkaille;
- Tulee kytkeytyä siihen ketjuun, jossa asiakkaiden työ- ja toimintakykyä tuetaan;
- Ketkä tekevät: sosiaalityöntekijät, sosiaaliohjaajat;

Aikuisssosiaalityön saavutettavuus

- Vähimmäisvaatimus olisi sama kuin nyt, mieluummin helpommin;
- Maakunta olisi digitaalisena + rakenteissa + järjestöt + valinnanvapauslaki 37 § mukainen ryhmä + matalan kynnyksen paikasta yhteys maakunnan liikelaitokseen;
- Erilaiset palvelukanavat käytössä: liikkuva, digitaalinen, chatti, jalkautuva, etsivä...
- Asiakkaiden, asukkaiden omissa toimintaympäristöissä, lähipalvelut ja työntekijät voivat liikkua;

Mitä aikuissosiaalityö tarjoaa maakunnan asukkaille?

- Sekä hyteä (ennaltaehkäisy) että sotea;
- Myös muut ammattilaiset tietävät mitä aikuissosiaalityö tarjoaa asukkaille;
- Ammattilaiset tunnistavat sosiaalityön tarpeen;
- Sosiaalisen tuen ja hyvinvoinnin tukeminen;
- Asunto ensin;
- Vaikuttavuutta (mittarina esim. asunnottomuus, luotettavat luvut);
- Yhteisöllisyyden lisääntymistä ja tukemista sekä osallisuutta (hyteä);

Työpaja 2: Teemana matka tulevaisuuteen

Miten toivotun kaltaiseen
tilanteeseen päästään vuonna
2025?

Teemana matka tulevaisuuteen:

Miten aamulla kuvattuun toivotun kaltaiseen tilanteeseen vuonna 2025 päästään?

1. Vertailkaa maakuntienne valmistelutilannetta ja keskustelkaa, mitkä asiat aikuissosiaalityön muutoksen tekemisessä ja maakuntien toimeenpanon valmistelussa ovat aikuissosiaalityön kannalta kaikkein keskeisimpiä?

- Kirjatkaa kolme aikuissosiaalityön kannalta kaikkein keskeisintä maakuntavalmistelussa huomioitavaa asiaa
- Kirjatkaa kolme aikuissosiaalityön kannalta maakuntavalmistelussa haastavimmaksi arvioimaanne asiaa
- Kirjatkaa kolme epäselvintä asiaa, johon pitäisi saada selvyys ja lisätietoa mahdollisimman pian, jotta muutos voitaisiin toimeenpanna parhaalla mahdollisella tavalla

2. Mitkä kaikki yhdyspinnat on muodostettava uudelleen ja nivottava osaksi aikuissosiaalityön kenttää?

- Valitkaa sote- ja maku –uudistuksessa muodostuvista uusista yhdyspinnoista kolme aikuissosiaalityön kannalta kaikkein keskeisintä. Huomioikaa pohdinnassa uusien muodostuvien yhdyspintojen monimuotoisuus (esim. maakunnan sote- toiminnan sisälle muodostuvat uudet toimijat, maakunnan eri tehtävien välille, kuntien ja maakuntien välille, järjestötoiminnan uudet yhdyspinnat jne.)

Aikuissosiaalityön kannalta kaikkein keskeisimmät asiat maakunnassa

- Aikuissosiaalityön profilointi ja näkyvyys:
 - aikuissosiaalityö esille
 - mukanaolo maakuntavalmistelussa
- Nykyinen palvelurakenne ei vastaa tulevaa, yhdenmukaisen maakunnallisen palvelurakenteen luominen:
 - Riittävän yhdenmukaiset palvelutuotteet, kansallisella tasollakin, koska rahavirrat kulkevat niiden mukaan. Myös asiakkuuksien ja vaikuttavuuden määrittäminen perustuu tähän
 - Asiakassegmentointi, niin että se on koko alueella (ja valtakunnallisesti) samanlainen
- Työn sisällölliset tarpeet, sisältö rakenteisiin;
- Monialaisen osaamisen tunnistaminen;
- Asiakkaan rinnalle sijoittuminen;
- Maakunnan aikuissosiaalityö voinee jalkautua sotekeskuksiin: asiakkaan kannalta on kai ihan sama, mistä sosiaalihuollon ammatihenkilö saa palkkansa...
- Ihminen saa jatkossakin sosiaalityön palvelun (perus tt siirtyi Kelalle);

Aikuissosiaalityölle kaikkein haastavinta maakunnassa

- Rajapinta kasvupalveluihin sekä mp-palveluihin;
- Aikuissosiaalityön näkyväksi tekeminen, arvostuksen nostaminen, tunnetuksi tekeminen;
- Aikuissosiaalityön resurssointi;
- Vaikuttavuusnäyttö: mittaaminen ja mittareiden luominen;
- Uudenlaisen osaamisen kehittäminen (asiakaslähtöisyys, osallisuus);
- Asiakasosallisuuden vahvistaminen;
- Asiakastietojärjestelmät;
- Pitäisi luoda itse uudet työskentelymallit maakunnan asukkaiden tarpeisiin, virkamiestoimintakulttuurissa tämä on vierasta;
- Jos digitaalisiin palveluihin panostetaan liikaa, jää eri syistä kansalaisia ulkopuolelle, rinnakkaiset mahdollisuudet pitäisi säilyttää;
- Synnyttääkö valinnanvapaus uutta ohjauksen tarvetta epätietoiselle tai kyvyttömälle?

Aikuissosiaalityölle kaikkein haastavinta maakunnassa

- Sosiaalityön paikka sotekeskus vs. mk:n liikelaitos;
- Monialaisuus, palvelujen integrointi on aina osa sosiaalityötä > kuka johtaa prosessia;
- Mikä on järjestämisen ja tuottamisen välinen raja (viranomaistoiminta on aina järjestämistä)? Järjestäjän ja tuottamisen tehtävät oltava selkeät ja tästä syntyy toimiva palvelujen kokonaisuus ihmiselle (palvelujen integrointi);
 - mm. palvelutarjotin, markkinatoimijat, hdistykset ja vapaaehtoistyö, asiakasseteli, hebu
- Kasvupalvelut rajannevat pois sellaiset asiakkaat, jotka eivät tule työllistymään. Heidät siirrettäneen aikuissosiaalityön asiakkaiksi –onko heidän auttamiseen resursseja ja soveliaita palveluita? Saadaanko resursseja siirrettyä kasvupalveluista aikuissosiaalityöhön?
- Resurssit:
 - Tulevia resursseja ei vielä tiedetä (resurssiraami ei liiku eikä elä tilanteen mukaan, joudutaan kisaamaan terveydenhuollon ja sosiaalityön muiden alueiden kanssa resursseista);
 - Muutokset edellyttävät lisää resursseja;

Keskeisimmät selvennettävät asiat

- Aikuissosiaalityön oman paikan hakeminen:
 - Se tapahtuu eri palveluiden 'kainalossa', se, että aikuissosiaalityö ei ole vain niiden ongelmien ratkaisemista, mitä muut eivät kykene ratkaisemaan;
 - Brändi tulisi luoda HUS-tasolla aikuissosiaalityölle (jos brändi on heikko, kisa resursseista hävitään);
 - Mikä on sosiaalityön palvelutuote/tuotteet?
 - Henkilöstö (saatavuus, motivointi uuteen, palkkaus jne.);
- Tieto ja varmuus tulevista rakenteista; missä puitteissa aikuissosiaalityötä tulevaisuudessa tehdään?
 - Lainsäädäntö ja sijoittuminen: kasvupalvelu- ja valinnanvapauslainsäädäntö;
 - Järjestelmien yhteensopivuus;
 - Pienten kuntien asema tulevissa rakenteissa;
 - Digitaaliset palvelut;

-
- The logo for PROSOF, featuring the word "PRO" in green and "SOF" in blue, with a large, stylized, abstract shape in the background that is green and blue.

Keskeisimmät yhdyspinnat aikuissosiaalityössä/työlle tulevassa sote-maku -maailmassa

- Kunta – maakunta
- Kela
- Terveystieteiden tutkimuskeskus
- Työllisyys- ja kasvupalvelut
- Kuntoutus
- Hyte
- Muut sosiaalipalvelut
 - lapsiperheiden palvelut ja lastensuojelu, ikäihmisten palvelut, vammaispalvelut, kotoutumispalvelut
- Riippuvuudet ja mielenterveys
- Asuminen
- Palveluntuottajat
- Yritykset
- Järjestöt
- Asiakas/palveluohjaus
- Sote-keskukset

Porinaryhmien tuotokset:

Miten edetään?
Mitä tulisi olla
seuraavan tapaamisen
aiheena/teemana?
Miten tavataan?
tms.

Toiveet yhteistyölle

- Yhteinen alusta, jonne kootaan yhteistä tietoa ja materiaaleja;
- Yhteistoiminta-alueen sisällä aletaan pitää yhteyttä;
- Livetapaamisia tarvitaan valtakunnallisesti (esim. maakuntien rakenteiden ja suunnitelmien esittely);
- Aikuissosiaalityö tai työikäisiin suuntautuva työ tarvitsisi valtakunnallista rakennetukea, rakenteen rakentamisen tukea (vrt. Lape, I & O). PRO SOS suuntautuu toimintakäytäntöihin ja asiakaspintoihin. Nyt ollaan ottamassa jotain mitä muut antavat, omaa rakenteen luomista ei ole. Miten aikuisuuteen liittyviin tarpeisiin tulla vastaamaan.
 - Tarvittaisiin valtakunnallinen kehittämisohjelma
- Aikuissosiaalityön näkyvyyden vahvistaminen
 - Ollaan näkyvillä ja mukana sote-valmistelussa
 - Aikuissosiaalityön brändäys tietoon pohjautuen
 - Viestintä
- Benchmarkkaus

Toiveet työskentelyteemoiksi

- Aikuissosiaalityön määrittely ja näkyväksi tekeminen
 - mitä aikuissosiaalityö on? miksi aikuissosiaalityötä tarvitaan? Hissipuhe!
- Yhteisen näkemyksen luominen, mitä pitäisi maakunnissa tehdä aikuissosiaalityön osalta sote-valmistelutyössä;
- Asiakkaiden osallisuus
 - miten asiakkaat otetaan mukaan aidosti? millaisia menetelmiä on?
- Aikuisten hiljaiset signaalit (mitä ne ovat, kuka havainnoi, ehkäisevä työ?);
- Vaikuttavuus ja tietoa mittareista (Avain, ICF, Kykyviisari, koko väestö, koko maakunta, maakuntien väliset erot, mitkä ovat ne mittarit jotka mittaavat hyvinvointia, vertailutietoa jne.);
- Palveluiden, palvelutuotteiden, palvelumuotoilujen määrittely ja vertailu eri alueiden kesken (hyvä käytännöt);

Muut kommentit

- Aikuissosiaalityön on kaatoluokka, kuten aikuissosiaalityön asiakkaatkin. Meille kuuluvat kaikki kuitenkin.
- Aikuiset tarvitsevat erityistä sosiaalista tukemista, lapsen ja perheen tuki on eri kuin aikuisuuden tuki ja professio. Rahalla ja vaikuttavuudella tätä voidaan perustella. Etukäteisehkäisevä lapsiperheiden palvelu, on aikuissosiaalityö.
- Ennalta ehkäisevää työtä, korjaavasta työstä painopiste pois. Kiireinen ad hoc-työ vähemmälle.
- Tarvitaan ehkä tukea, tälle työlle ulkopuolelta. Omaisjärjestöjä ei ole.
- Kaikki kuntalaiset ovat potentiaalisia asiakkaita.
- Aineistoja asiakkaista tarvitaan.